

Διδασκαλία της Καθολικής Εκκλησίας

Η ασθένεια

χριστιανική αντιμετώπιση

Από πού προέρχεται η ασθένεια;

- Η χριστιανική πίστη βεβαιώνει ότι ο Θεός δεν έπλασε την ασθένεια. Αυτή εισήλθε στον κόσμο εξαιτίας της πρώτης αμαρτίας, που διέπραξε ο άνδρας Αδάμ και η γυναίκα Εύα, όταν με πείραξη του Διαβόλου, και κάνοντας κατάχρηση της ελευθερίας τους, ανυπάκουσαν στο Θεό: θέλησαν να είναι ανώτεροι από τον ίδιο το Θεό και επιθύμησαν να επιτύχουν το σκοπό της ύπαρξής τους χωρίς το Θεό. Στη συνέχεια οι αμαρτίες του κάθε ανθρώπου δεν κάνουν παρά να αυξάνουν μέσα στον κόσμο τον ανθρωπινό πόνο.

- Ο Θεός λοιπόν δεν θέλησε την ασθένεια, δεν δημιούργησε το κακό και το θάνατο. Από τη στιγμή όμως κατά την οποία αυτά, εξαιτίας της αμαρτίας, εισήλθαν στον κόσμο, η αγάπη του Θεού στρέφεται προς την εξυγίανση του ανθρώπου: να τον θεραπεύσει από την αμαρτία και από κάθε κακό και να τον γεμίσει με ζωή, ειρήνη και χαρά. Γι' αυτό απέστειλε τον Υιό του Ιησού Χριστό, ο οποίος πέθανε και αναστήθηκε για να απελευθερώσει τον άνθρωπο από την αμαρτία και από τα ελακόλουθά της.

Ποιο το νόημα της ασθένειας;

- Η ασθένεια, που αγγίζει όλους, αργά ή γρήγορα, και επηρεάζει τον άνθρωπο σε όλα τα επίπεδα (σωματικό, ψυχολογικό, πνευματικό, ηθικό), είναι και παραμένει πάντοτε ένα μυστήριο, ένα αίνιγμα.

- Η επιστήμη και η τεχνολογία μπορούν να βοηθήσουν για να βρεθεί μια απάντηση για την ασθένεια. Μπορούν να τη θεραπεύσουν, να την ανακουφίσουν, να την εξαλείψουν τουλάχιστο κατά ένα μέρος, αλλά δεν θα μπορέσουν ποτέ να την εξαφανίσουν τελείως, και κυρίως δεν θα μπορέσουν ποτέ να δώσουν μια ικανοποιητική απάντηση στα βασικά ερωτηματικά που διεγείρουν ο πόνος, η ασθένεια, ο ίδιος ο θάνατος, στην καρδιά του ανθρώπου.

- Πρέπει να εμβαθύνουμε το νόημα της αρρώστιας, του πόνου, των βασάνων, έχοντας υπόψη και τα ιατρικο-επιστημονικά, ιστορικά, φιλοσοφικά, βιβλικά, θεολογικά θεμέλιά τους.

- Είναι σημαντικό, ιδιαιτέρως, να εμβαθύνουμε τα κείμενα της Αγίας Γραφής για τη θεώρηση του πόνου, για το νόημα του θανάτου.

- Το τελικό νόημα αυτών των πραγματικοτήτων μπορούμε να ανακαλύψουμε μόνο κάτω από το φως της χριστιανικής πίστεως: «Δια του Χριστού και εν Χριστώ φωτίζεται εκείνο το αίνιγμα του πόνου και του θανάτου, το οποίο μακριά από το Ευαγγέλιο μας συνθλίβει» (Φως και Ελπίδα, 22).

- Ο Θεός πράγματι δεν απάλλαξε από τον πόνο, ακόμη και από τον θάνατο, τον ίδιο το θείο Υιό του τον Ιησού, ο οποίος νικά την αμαρτία και τα αποτελέσματά της (την ασθένεια, τον πόνο, τη βία και το θάνατο) με το σταυρικό Του θάνατο και κυρίως με την Ανάστασή Του.

- Και αυτή τη νίκη την κατορθώνει ο Χριστός πριν απ' όλα για τον εαυτό του, καταστρέφοντας το θάνατο με την Ανάστασή Του, αλλά και για μας. Πράγματι, με το Βάπτισμα που ίδρυσε ο ίδιος, μας συγχωρείται η προπατορική αμαρτία και ανασταινόμαστε στη ζωή των παιδιών του Θεού. Έπειτα, καθ' όλη τη διάρκεια της ζωής μας εδώ στη γη, με τον αγώνα μας κατά της αμαρτίας και των συνεπειών της, κατορθώνουμε μαζί με το Χριστό τη νίκη μας, που είναι προς το παρόν μερική, περιμένοντας την οριστική νίκη που θα πραγματοποιήσει για μας ο Χριστός στο τέλος αυτού του κόσμου, όταν κάθε πόνος, αρρώστια, θάνατος, θα καταστραφούν από το Χριστό οριστικά.

- Γι' αυτό ο πόνος, σε κάθε του μορφή, μπορεί να γίνει γαλήνια εγκατάλειψη στο θέλημα του Θεού και συμμετοχή στη θυσία του Χριστού.

Γιατί συνεχίζουν να υπάρχουν η αρρώστια και ο πόνος, παρόλο που ο Θεός είναι καλός, παντοδύναμος, προνοητικός;

Η «Κατήχηση της Καθολικής Εκκλησίας» γράφει σχετικά:

- «Σ' αυτό το ερώτημα, τόσο πειστικό όσο και αναπόφευκτο, τόσο οδυνηρό όσο και μυστηριώδες, καμιά άμεση απάντηση δεν μπορεί να μας αρκέσει. Απάντηση σ' αυτό το ζήτημα αποτελεί το σύνολο της χριστιανικής πίστεως: η καλοσύνη της δημιουργίας, το δράμα της αμαρτίας, η υλομονητική αγάπη του Θεού, που έρχεται να συναντήσει τον άνθρωπο με τις διαθήκες Του, με τη λυ-

τρωτική ενσάρκωση του Υιού Του, με τη δωρεά του Πνεύματος, με τη σύγκλιση της Εκκλησίας, με τη δύναμη των Μυστηρίων, με την κλήση για μια ζωή ευτυχισμένη, στην οποία τα ελεύθερα πλάσματα καλούνται να δώσουν τη συναίνεσή τους, αλλά από την οποία, κατά ένα τρομερό μυστήριο, μπορούν να αποτραβηχτούν. Δεν υπάρχει κανένα σημείο του χριστιανικού μηνύματος που να μην είναι, από κάποια άποψη, μια απάντηση στο πρόβλημα του κακού.

- Μέσα στην άπειρη σοφία και καλοσύνη του, ο Θεός θέλησε ελεύθερα να δημιουργήσει τον κόσμο σε κατάσταση πορείας προς μια έσχατη τελειότητα. Αυτό το γίνεσθαι στο σχέδιο του Θεού, συνεπάγεται: με την εμφάνιση ορισμένων πλασμάτων την εξαφάνιση άλλων, μαζί με το τελειότερο να υπάρχει και το λιγότερο τέλειο, με τις ανοικοδομήσεις της φύσης να υπάρχουν και καταστροφές. Επομένως, μαζί με το φυσικό καλό, υπάρχει και το φυσικό κακό, μέχρις ότου η δημιουργία να φθάσει στην τελειώσή της.

- Έτσι, με τον καιρό, μπορούμε να ανακαλύψουμε ότι ο Θεός, με την παντοδύναμη πρόνοιά του, μπορεί να βγάλει ένα καλό μέσα από τα επακόλουθα ενός κακού, ακόμη και ηθικού, που προξένησαν τα πλάσματά του. Από το μεγαλύτερο ηθικό κακό που διαπράχθηκε ποτέ, την απόρριψη και θανάτωση του Υιού του Θεού, που προκάλεσε η αμαρτία όλων των ανθρώπων, ο Θεός, με την υπεράφθονη χάρη του, έκανε να προκύψουν μεγαλύτερα αγαθά: η δόξα του Χριστού, και η λύτρωσή μας. Το κακό, όμως, παραμένει κακό· δεν γίνεται καλό.

- Εμείς πιστεύουμε σταθερά ότι ο Θεός είναι Κύριος του κόσμου και της ιστορίας. Όμως οι δρόμοι της πρόνοιάς του συχνά παραμένουν άγνωστοι. Μόνο στο τέλος, όταν θα τελειώσει η δική μας ατελής γνώση και θα δούμε το Θεό "πρόσωπο με πρόσωπο" (1Κορ.13,12), θα γνωρίσουμε πλήρως τους δρόμους μέσα από τους οποίους, ακόμη και μέσα από τα δράματα του κακού και της αμαρτίας, ο Θεός θα έχει οδηγήσει τη δημιουργία του μέχρι την ανάπαυση εκείνου του οριστικού Σαββάτου, ενόψει του οποίου έπλασε τον ουρανό και τη γη» (ΚΚΕ, αρ. 309-314).

Πώς συμπεριφέρθηκε ο Χριστός απέναντι στους αρρώστους;

- Ο Χριστός, κατά την επίγεια ζωή του, είχε μια ιδιαίτερη αγάπη προς τους αρρώστους και τους πάσχοντες. Πράγματι:
 - Αγάπησε όσους υποφέρουν.

- Θεράπευσε πολλούς αρρώστους, που προσέτρεχαν προς αυτόν με εμπιστοσύνη. Αυτές οι θεραπείες δείχνουν ότι ο Ιησούς είναι αληθινά "ο Θεός που σώζει".

- Παρόλα αυτά δεν ήρθε για να εξαλείψει κάθε κακό εδώ στη γη, αλλά για να ελευθερώσει τους ανθρώπους από τη βαρύτερη σκλαβιά: εκείνη της αμαρτίας, που είναι η αιτία όλων των κακών και κάθε πόνου.

- Ταυτίστηκε με τον άρρωστο: «Ήμουν άρρωστος και με επισκεφθήκατε» (Μτ. 25,36)· «Εκείνος πήρε τις ασθένειές μας και βάσταξε τις αρρώστιες μας» (Μτ. 8,17).

- Εμπιστεύθηκε στους μαθητές του τη διακονία της θεραπείας, λέγοντάς τους: «Ασθενείς θεραπεύετε» (Μτ. 10,8).

- Ίδρυσε ιδιαίτερα δύο Μυστήρια για τους αρρώστους: την Ευχαριστία (ως Οδοιπορική τροφή προς το θάνατο) και το Ευχέλαιο.

- Δίδαξε όσους τον ακολουθούσαν να υπερβαίνουν τον πόνο και να του δίνουν ένα νόημα σωτηριακό.

- Κάλεσε όσους τον ακολουθούν να είναι διατεθειμένοι να υποφέρουν μαζί του και όπως εκείνος: «Όποιος θέλει να με ακολουθήσει, ας απαρνηθεί τον εαυτό του, ας σηκώσει το σταυρό του και ας με ακολουθεί» (Μτ. 16,24).

- Εξασφάλισε τη βοήθειά του: «Σου αρκεί η δωρεά μου, διότι η δύναμή μου φανερώνεται στην πληρότητά της μέσα στην αδυναμία» (2Κορ. 12,9).

- Συνεχίζει να είναι μαζί μας και για μας, κυρίως στις στιγμές του πόνου μας.

• Αλλά ο Ιησούς Χριστός έκανε πολύ περισσότερο:

- Έζησε ο ίδιος τον πόνο μέχρι το θάνατο και μάλιστα το σταυρικό.

- Νίκησε για τον εαυτό του και για μας τον πόνο και το θάνατο με την ανάστασή του.

Ποια η συμπεριφορά της Εκκλησίας προς τους αρρώστους;

Η Εκκλησία, με τη σταθερή της μέριμνα υπέρ των αρρώστων:

- Διακηρύττει και μαρτυρεί το Ευαγγέλιο του πόνου φωτισμένου από την Πίστη.

- Πάντοτε συνόδευσε και θα συνεχίσει να συνοδεύει το κήρυγμα του Ευαγγελίου με πρωτοβουλίες νοσηλείας και μέριμνας υπέρ των πασχόντων, που είναι στρατιές αναρίθμητες.

- Προσφέρει την εξειδικευμένη συμβολή της με την ανθρώπινη και πνευματική συνόδευση των ασθενών.

- Καλεί τον άνθρωπο να ανοίγεται προς το μήνυμα της αγάπης του Θεού, δίνοντας πάντοτε προσοχή στα δάκρυα εκείνου που απευθύνεται στο Θεό.

- Υποστηρίζει τη σπουδαιότητα της ποιμαντικής της νοσηλείας, μέσα στην οποία παίζουν ένα ρόλο ιδιαίτερης σημασίας τα παρεκκλήσια των νοσοκομείων, τα οποία συμβάλλουν πάρα πολύ στο πνευματικό καλό όσων διαμένουν μέσα στα υγειονομικά κέντρα.

- Ευνοεί την ανάπτυξη εκείνης της πολύτιμης συμβολής, που είναι οι εθελοντές, οι οποίοι με την υπηρεσία τους δίνουν ζωή σ' εκείνη τη φαντασία της αγάπης, που διαχέει ελπίδα ακόμη και μέσα στην ανθρώπινη εμπειρία του πόνου. Ο Ιησούς μπορεί, ακόμη και μέσω αυτών των εθελοντών, να συνεχίσει σήμερα να περνάει ανάμεσα στους ανθρώπους, για να τους ευεργετήσει και να τους θεραπεύσει.

Ποιο το καθήκον της ΙΑΤΡΙΚΗΣ;

Η ιατρική έχει ως καθήκον:

• Να υπηρετεί πάντα τη ζωή: προωθώντας τη και υπερασπιζόμενη αυτήν, από τη σύλληψή της μέχρι τη φυσική της δύση. Ακόμη και όταν γνωρίζει ότι δεν μπορεί να νικήσει μια βαριά πάθηση, αφιερώνει τις ικανότητές της στο να ανακουφίσει τον πόνο.

• Να αναγνωρίζει και να σέβεται (ή τουλάχιστο να μην αποκλείει) την υπερβατική διάσταση, ηθική και πνευματική, της ανθρώπινης ζωής.

• Να πραγματοποιεί και να προάγει την έρευνα και την επιστημονική πρόοδο:

- ως απίθανο εργαλείο για να καλυτερεύσουμε της συνθήκες ζωής και ευημερίας,

- με σεβασμό προς το απαραβίαστο κάθε ανθρώπινου όντος,

- αποφεύγοντας κάθε πρόθεση καθυπόταξης και εξουσιασμού.

• Να στοχάζεται συνεχώς με προσοχή σχετικά με την ίδια τη φύση του ανθρώπου, με την αξιοπρέπειά του ως ανθρώπινου όντος πλασμένου από το Θεό κατ' εικόνα και ομοίωσή του. Αυτή η απαραβίαστη αξιοπρέπεια του ανθρώπου:

- θέτει τον άνθρωπο στο κέντρο και στην κορυφή των πάντων επάνω στη γη,

- βρίσκει το θεμέλιό της:

+ στο μυστήριο της Δημιουργίας και σ' εκείνο της Λύτρωσης, που πραγματοποιήσε ο Ιησούς Χριστός, ο αιώνιος Υιός του Θεού, ο Λόγος της Ζωής,

+ στον προορισμό του ανθρώπου, ο οποίος καλείται να είναι παιδί του Θεού εν τω Υιώ Του, τον Ιησού Χριστό, και ζωντανός ναός του Αγίου Πνεύματος, με την προσπτική της αιώνιας ζωής κοινωνίας με το Θεό και μακαριότητας,

- γίνεται σεβαστή σε οποιαδήποτε περίσταση ή κατάσταση και αν βρίσκεται ο άνθρωπος, σε οποιοδήποτε στάδιο της ανάπτυξης του και αν βρίσκεται (έμβρυο, βρέφος, ενήλικος, ηλικιωμένος ή ετοιμοθάνατος). Ακόμη και ο πόνος, η έλλειψη συνείδησης ή ο επικείμενος θάνατος δεν μειώνουν την ενδόμυχη αξιοπρέπεια του ανθρώπου.

• Να θυμάται ότι η διακονία της ιατρικής υπέρ της ζωής και της υγείας είναι πάντοτε και οπωσδήποτε μια διακονία που αναφέρεται στο νόημα του πόνου και του θανάτου.

• Να δέχεται να ζωογονηθεί από τη χριστιανική έμπνευση, η οποία δεν αφαιρεί τίποτα από τον άνθρωπο και από την επιστημονική έρευνα, αλλά απεναντίας τη στηρίζει, τη φωτίζει και την κατευθύνει προς την αληθινή και ολοκληρωμένη ευημερία κάθε ανθρώπου και όλου του ανθρώπου.

Ποιο το καθήκον των γιατρών;

Οι γιατροί έχουν καθήκον:

• Να είναι διάκονοι της ζωής, η οποία είναι πάντα ένα αγαθό από μόνη της και για τον εαυτό της.

• Να σέβονται τις ηθικές αρχές, που έχουν τις ρίζες τους στον ίδιο τον «Όρκο του Ιπποκράτη», ο οποίος λέει:

- δεν υπάρχει ζωή ανάξια να τη ζήσει κάποιος·

- δεν υπάρχουν πόνοι, όσο κι αν είναι οδυνηροί, που να μπορούν να δικαιολογήσουν την αφαίρεση μιας ανθρώπινης ζωής·

- δεν υπάρχουν λόγοι, όσο υψηλοί κι αν είναι, που να καθιστούν αποδεκτή τη δημιουργία ανθρώπων που προορίζονται να χρησιμοποιηθούν ή να καταστραφούν.

• Να συμβάλλουν έμπρακτα στην εξάλειψη των αιτιών του πόνου, τα οποία ταπεινώνουν και θλίβουν τον άνθρωπο, και στην ανοικοδόμηση ενός κόσμου που ανταποκρίνεται όλο και περισσότερο στην αξιοπρέπεια του ανθρώπου.

- Να θέτουν τον εαυτό τους σε στάση ακρόασης κάθε ανθρώπου χωρίς διαφορές και διακρίσεις, και να δέχονται όλους για να ανακουφίσουν τον πόνο του καθενός.

- Να βλέπουν στον άρρωστο όχι ένα κλινικό αριθμό, αλλά ένα πρόσωπο προς το οποίο να πλησιάσουν με ανθρωπιά και συμμετοχή: παρόλ' αυτά, ο άρρωστος παραμένει πάντα πιο μεγάλος από την αρρώστια του και η ζωή του πιο μεγάλη από αυτό που την απειλεί.

- Να φροντίζουν βέβαια για τη θεραπεία της αρρώστιας, αλλά κυρίως του αρρώστου, λαβαίνοντας υπόψη τη συμπληρωματικότητα και την αλληλεξάρτηση όλων των διαστάσεων του προσώπου (φυσικών, αισθηματικών, ηθικών, πνευματικών, οικογενειακών, κοινωνικών...).

- Να λαβαίνουν υπόψη τους όλες τις ανάγκες του ανθρώπου, διότι η μόνη αληθινή ανθρώπινη απάντηση, εμπρός στον πόνο του άλλου, είναι η αγάπη που καταγίνεται να συνοδεύει τον άρρωστο, και να μοιράζεται το πρόβλημά του.

- Στην αναντικατάστατη συμβολή της επαγγελματικότητας του να προσθέτει την «καρδιά», τη μόνη που είναι σε θέση να φθάσει στην «καρδιά» του αρρώστου και να εξανθρωπίσει τις οργανωτικές δομές.

- Να βιώνουν το επαγγελματί τους ως δωρεά του εαυτού τους προς τον άρρωστο (επαγγελματική αγάπη).

- Να θυμούνται ότι υπάρχει μια ανάλογη σχέση ανάμεσα στην ικανότητα να υποφέρει κανείς και την ικανότητα να βοηθά όποιον υποφέρει: όποιος είναι διατεθειμένος να δεχθεί και να υπομείνει με εσωτερική δύναμη και με γαλήνη τα βάσανά του, είναι περισσότερο ευαίσθητος στον πόνο του άλλου και πιο αφοσιωμένος στο να ανακουφίσει τους πόνους των άλλων.

- Να εφαρμόζουν την αληθινή συμπόνια, η οποία:

- προωθεί κάθε λογική προσπάθεια για να διευκολύνει τη θεραπεία του αρρώστου·

- συνοδεύουν τον άρρωστο με σεβασμό, αγάπη και αφοσίωση καθ' όλη τη διάρκεια της αρρώστιας του, εφαρμόζοντας όλες τις δυνατές ενέργειες και την προσοχή οι οποίες μπορούν να μειώσουν τις ταλαιπωρίες και να ευνοήσουν ένα επίπεδο ζωής όσο το δυνατόν γαλήνιο·

- προκαλούν την αλληλεγγύη και τη μοιρασιά όχι μόνο κοντά σ' αυτόν που πάσχει χωρίς ελπίδα πλέον, αλλά και δίπλα σε όποιον και για όποιον ζει την εμπειρία του πόνου για ένα αγαπητό πρόσωπο·

- ταυτόχρονα βοηθούν στο σταμάτημα των ενεργειών, όταν καμιά ενέργεια πλέον δεν είναι χρήσιμη για τη θεραπεία.

Ποιο το καθήκον των καθολικών γιατρών;

Ο καθολικός γιατρός έχει αποστολή:

- Να εφαρμόζει τα ίδια καθήκοντα που περιγράψαμε πιο πάνω, κοινά για όλους τους μη καθολικούς γιατρούς, με μεγαλύτερη αφοσίωση και πνεύμα αυταπάρνησης, μαρτυρώντας την αγάπη του Χριστού για τους αρρώστους.

- Να δίνει προσοχή στις πνευματικές διαστάσεις του ανθρώπου, έχοντας υπόψη του το χριστιανικό νόημα της ζωής και του θανάτου, και το ρόλο του πόνου μέσα στην ανθρώπινη περιπέτεια.

- Να σέβεται πάντοτε με πιστότητα το νόμο του Θεού, εφαρμόζοντας, αν χρειαστεί, ακόμη και την αντίρρηση συνείδησης απέναντι σε ανθρώπινους νόμους αντίθετους προς το θεϊκό νόμο.

- Να ξέρει να αναγνωρίζει στο πρόσωπο κάθε αρρώστου τον ίδιο το Χριστό, τα χαρακτηριστικά του θεϊκού Του Προσώπου: φροντίζοντας τον άρρωστο, ο χριστιανός ξέρει ότι φροντίζει τον ίδιο το Χριστό (βλ. Μτ. 25,35-40).

- Να αντλεί από τη χριστιανική Πίστη την ενίσχυση για το δικό του πόνο, και την ικανότητα να ανακουφίζει τον πόνο του άλλου.

- Να συνειδητοποιεί ότι είναι εργαλείο της φιλεύσπλαχνης αγάπης του Θεού.

- Να συνεργάζεται με όσους επιδίδονται στην ποιμαντική του πόνου.

- Να ζωογονεί την ιατρική του υπηρεσία με τη σταθερή προσευχή προς το Θεό «που αγαπά τη ζωή» (Σοφ. 11,26), ενθυμούμενος πάντα ότι η θεραπεία, σε τελευταία ανάλυση, έρχεται από τον Ύψιστο, με την ιδιαίτερη επίσης μεσιτεία της Αειπαρθένου Μαρίας, την οποία επικαλούμαστε ως «Σωτηρία των ασθενών» και «Μητέρα της γνώσης».

- Να εφαρμόζει όχι μόνο τις ιατρικές θεραπείες αλλά και τις πνευματικές, οι οποίες αποτελούν όχι μόνο μια αισθητή ανάγκη, αλλά ακόμη περισσότερο ένα βασικό δικαίωμα κάθε αρρώστου, με συνέπεια να έχουν και αυτή την ευθύνη όσοι νοσηλεύουν τους ασθενείς.

- Να αναρωτιέται για την προσωπική του πνευματικότητα, για το σύστημα αξιών που καθοδηγεί την ύπαρξή του, για τις α-

παντήσεις που γεννιούνται στην καρδιά του απέναντι στα ερωτηματικά που αφορούν το νόημα του πόνου και του θανάτου.

- Να προσφέρει τη χριστιανική ενίσχυση στους αρρώστους και τους συγγενείς τους.

- Να διευκολύνει τον άρρωστο όταν ζητά να λάβει τα Μυστήρια που ίδρυσε ο Χριστός για να βοηθήσει και πνευματικά τον άρρωστο: δηλαδή τα Μυστήρια της Μετάνοιας και Συμφιλίωσης (Εξομολόγηση), της Ευχαριστίας (θεία Κοινωνία, ιδιαίτερα για τους ετοιμοθάνατους) και το Ευχέλαιο.

Ποια θετικά στοιχεία προκύπτουν από την αρρώστια;

Η αρρώστια μπορεί:

- Να μας βοηθήσει να συνειδητοποιήσουμε τα όριά μας, πόσο εύθραυστη είναι η ανθρώπινη φύση μας, ότι είναι προσωρινή η πορεία μας πάνω στη γη.

- Να δημιουργήσει ένα ευρύ και πυκνό δίκτυο αλληλεγγύης σε επίπεδο οικογενειακό και κοινωνικό (εθελοντισμός).

- Να μας δώσει τη δυνατότητα να μάθουμε να διαβάζουμε το σχέδιο του Θεού στη ζωή μας. Το «κλειδί» αυτής της ανάγνωσης είναι ο Σταυρός του Χριστού. Ο Ενσαρκωμένος Λόγος ήρθε να συναντήσει την αδυναμία μας παίρνοντάς την επάνω του μέσα στο Μυστήριο του Σταυρού. Όποιος έμαθε να δέχεται την αδυναμία του στη ζωή του, διαπιστώνει πόσο ο πόνος, φωτισμένος από την Πίστη, γίνεται πηγή ελπίδας και σωτηρίας.

- Να αποτελέσει μια συγκεκριμένη δυνατότητα, που προσφέρεται στην ελευθερία μας, για να επιλέξουμε με τι τρόπο θέλουμε να εκπληρώσουμε τη ζωή μας.

- Να έχει μια αξία λυτρωτική για μας και για τους άλλους. Εάν ο πόνος ενώνεται με τον πόνο του Χριστού, γίνεται συμμετοχή στο σωστικό έργο του Ιησού Χριστού, γίνεται μέσον σωτηρίας, μπορεί να προσφέρει ηθικές και πνευματικές ευεργεσίες στον πάσχοντα και στην ανθρωπότητα. «Εγώ συμπληρώνω στη σάρκα μου ό,τι λείπει στα παθήματα του Χριστού, υπέρ του σώματός του που είναι η Εκκλησία» (Κολ. 1,24).

Ποιες ευεργεσίες προσφέρει το Ευχέλαιο;

Αυτό το Μυστήριο, που ίδρυσε ο Χριστός όχι για τους νεκρούς αλλά για τους ζωντανούς, δηλαδή για το χριστιανό που είναι βαριά άρρωστος:

- Χορηγεί ένα ιδιαίτερο δώρο του Αγίου Πνεύματος: μια χάρη ενίσχυσης, ειρήνης και θάρρους:
 - για να αντιμετωπίσει τις δυσκολίες της αρρώστιας·
 - για να ενωθεί πιο ενδόχυμα στο πάθος του Χριστού·
 - για να συμβάλει στο καλό του Λαού του Θεού.
- Συγχωρεί όλες τις αμαρτίες, όταν ο άρρωστος δεν έχει μπορέσει προηγουμένως να τελέσει το Μυστήριο της Μετανοίας με την Εξομολόγηση.
 - Διευκολύνει μερικές φορές τη θεραπεία, εάν αυτό συμβάλει στο πνευματικό όφελος του αρρώστου.
 - Προετοιμάζει τον άρρωστο για το πέρασμα στην αιώνια ζωή.
 - Επιτρέπει να επωφεληθεί κανείς από την προσευχή ολόκληρης της Εκκλησίας:
 - προσευχή που μεσιτεύει για το καλό του αρρώστου·
 - πάσχει μαζί του·
 - προσφέρεται δια του Χριστού στο Θεό Πατέρα.

Ποια είναι η χριστιανική αντίληψη για την παρηγορητική (με ισχυρά ηρεμιστικά) νοσηλεία;

Η χριστιανική Πίστη:

- Αναγνωρίζει ότι είναι θεμιτή (=επιτρέπεται) και σε ορισμένες περιπτώσεις είναι αναγκαία η παρηγορητική/καταπραυντική νοσηλεία, που έχει «σκοπό να καταστήσει τον πόνο περισσότερο υποφερτό κατά την τελευταία φάση της αρρώστιας και να εξασφαλίσει ταυτόχρονα στον πάσχοντα την κατάλληλη συμπαράσταση» (Ιωάννης Παύλος Β' στο *Evangelium vitae*, 65). Αυτή η νοσηλεία πράγματι σκοπό έχει να ανακουφίσει, ιδιαίτερα στον ετοιμοθάνατο άρρωστο, ένα μεγάλο αριθμό από συμπτώματα σωματικού, ψυχικού και διανοητικού πόνου, και γι' αυτό απαιτούν την παρέμβαση μιας ομάδας ειδικών με γνώσεις ιατρικές, ψυχολογικές και θρησκευτικές, που να συνεννοούνται μεταξύ τους για να στηρίξουν τον πάσχοντα κατά την κρίσιμη φάση.

Βεβαιώνει ταυτόχρονα την ανάγκη σεβασμού της ελευθερίας των πασχόντων, στους οποίους πρέπει να δοθεί η δυνατότητα, εάν μπορούν, «να ικανοποιήσουν τις ηθικές και οικογενειακές τους υποχρεώσεις και κυρίως πρέπει να μπορέσουν να προετοιμαστούν με πλήρη συνείδηση για την οριστική συνάντηση με το Θεό» (προηγ. κείμενο, αρ.65).

- Συνιστά να χορηγούνται τα παυσίπονα ανάλογα με την ένταση και τον τρόπο αντιμετώπισης του πόνου, αποφεύγοντας

κάθε μορφή ευθανασίας, όπως θα συνέβαινε εάν χορηγούνταν υπερβολικές δόσεις παυσίπονων με σκοπό ακριβώς να προκληθεί ο θάνατος.

- Θυμίζει τη θεωρία του λεγόμενου «διπλού αποτελέσματος», που συνδέεται με τη χρήση αυτών των φαρμάκων, τα οποία από τη μια μεριά μειώνουν τον πόνο, και από την άλλη μπορούν να δημιουργήσουν εξάρτηση ή ακόμη και να επιταχύνουν το ολέθριο αποτέλεσμα της αρρώστιας: το θάνατο.

- Ενθαρρύνει το μόρφωση ειδικών σ' αυτή τη νοσηλεία, ιδιαίτερα με τη δημιουργία διδακτικών δομών, στις οποίες να δείξουν ενδιαφέρον και ψυχολόγοι και εργαζόμενοι στην ποιμαντική, αλλά και με τη δημιουργία κέντρων υποδοχής αρρώστων που βρίσκονται σε τελευταίο στάδιο, θυμίζοντας ότι ήδη κατά τον πρώτο αιώνα, στον καιρό του Πάπα Αγ. Κλήτου (τρίτου διαδόχου του Αποστόλου Πέτρου) η Εκκλησία είχε προβλέψει την ανοικοδόμηση τέτοιων κέντρων.

Τι λέει η χριστιανική Πίστη για την «πάσει θυσία» θεραπευτική αγωγή;

Η χριστιανική Πίστη βεβαιώνει ότι:

- Το να αρνηθεί κανείς να εφαρμόσει μια «πάσει θυσία» θεραπευτική αγωγή δεν σημαίνει ότι απορρίπτει τον άρρωστο και περιφρονεί τη ζωή του.

- Το αντικείμενο της απόφασης για την καταλληλότητα να αρχίσει ή να συνεχιστεί μια θεραπευτική αγωγή δεν είναι η αξία της ζωής του ασθενούς, αλλά η αξία της ιατρικής παρέμβασης στον ασθενή [*Σημ. μεταφραστική: δηλαδή η ζωή του ασθενούς έχει αξία, αλλά εάν η συγκεκριμένη θεραπευτική αγωγή δεν θα του προσφέρει τίποτα, δεν είναι ανάγκη να του την κάνουμε με το ζόρι*].

- Η πιθανή απόφαση να μην ξεκινήσει ή να διακοπεί μια θεραπεία πρέπει να θεωρείται ηθικά ορθή όταν αυτή η θεραπεία αποδεικνύεται αναποτελεσματική ή σαφώς δυσανάλογη προς το σκοπό στήριξης της ζωής ή επανάκτησης της υγείας του ασθενούς.

- Η απόρριψη της «πάσει θυσία» θεραπευτικής αγωγής εκφράζει το σεβασμό που οφείλομε κάθε στιγμή προς τον ασθενή.

Πότε θα τελειώσουν η αρρώστια, ο πόνος και ο θάνατος;

Θα τελειώσουν όταν ο Κύριος Ιησούς Χριστός θα επανέλθει στο τέλος των καιρών, για να ελευθερώσει το σύμπαν από τη φθορά και το θάνατο και για να το ανακαινίσει με «νέους ουρανούς και νέα γη» (2Πετ.3,13).

Raffaello Martinelli, Εφημέριος της Βασιλικής των Αγ. Αμβροσίου και Καρόλου, στη Ρώμη

ΣΗΜΕΙΩΣΗ:

Για μεγαλύτερη εμβάθυνση του θέματος, ας διαβαστούν:

- Κατήχηση της Καθολικής Εκκλησίας (ΚΚΕ), αρ. 309-314 και 1499-1525.
- Σύνοψη της ΚΚΕ, αρ.57-58 και 313-320.
- Ιωάννης Παύλος Β':
 - Salvifici Doloris, 1984.
 - Evangelium vitae, 1995.
- Ρωμαϊκή Σύνοδος για τη Διδασκαλία της Πίστεως, Donum Vitae, 1987.

ΕΚΔΟΣΗ

**«Ενοριακές Καμπάνες», Σύρος
«Τηνιακά Μηνύματα», Τήνος
«Συνάντηση», Κέρκυρα
Φεβρουάριος 2008**